

Cirkulære om klokkeringning ved mobilisering.

(Til amtmændene og Københavns magistrat).

Ifølge kgl. anordning af 19. august 1953 om bestemmelser for forøgelse af forsvarets fredsstyrke § 4, stk. 2, skal der, når mobiliseringsordre er udsendt, for at henlede den almindelige opmærksomhed herpå, ringes uafbrudt i 3 timer med samtlige landets kirkeklokker.

Det er pålagt politimestrene (politidirektøren i København) at drage omsorg for, at der i tilfælde af mobilisering udbringes tilsigelse til klokkeringning til kirkebetjeningen ved de enkelte kirker.

Det påhviler herefter ringerne ved de

anerkendte trossamfunds kirker at ringe med klokkerne uafbrudt i 3 timer ved mobilisering, så snart tilsigelse herom modtages fra politiet. Ringningen skal udføres kraftigt, af og til afbrudt af korte perioder, hvori der slås enkelte slag på klokken.

Man skal anmode om, at ringerne ved de anerkendte trossamfunds kirker gøres bekendt med den dem ifølge foranstående påhvilende pligt til i mobiliseringstilfælde at udføre den foreskrevne klokkeringning. Et antal eksemplarer af nærværende cirkulære vedlægges til dette brug.

Kirkeministeriet, den 30. december 1971.

P. M. V.

E. B.

Arne Truelsen.

Kirkemin. j. nr. 1. kt. 95.

20-12-71917

Nr. 229.

30. december.

Cirkulære om klokkeringning ved mobilisering.

(Til stiftøvrighederne)

Ifølge kgl. anordning af 19. august 1953 om bestemmelser for forøgelse af forsvarets fredsstyrke § 4, stk. 2, skal der, når mobiliseringsordre er udsendt, for at henlede den almindelige opmærksomhed herpå, ringes uafbrudt i 3 timer med samtlige landets kirkeklokker.

Det er pålagt politimestrene (politidirektøren i København) at drage omsorg for, at der i tilfælde af mobilisering udbringes tilsigelse til klokkeringning til kirkebetjeningen ved de enkelte kirker.

Det påhviler herefter kirketjenerne (ringerne) ved folkekirkens kirker og andre med klokker forsynede bygninger, hvori der i henhold til dertil meddelt tilladelse afholdes offentlig gudstjeneste, at ringe med klokkerne uafbrudt i 3 timer ved mobilisering,

så snart tilsigelse herom modtages fra politiet. Ringningen skal udføres kraftigt, af og til afbrudt af korte perioder, hvori der slås enkelte slag på klokken.

Nærværende cirkulære træder i stedet for kirkeministeriets cirkulærer nr. 175, 176 og 177 af 15. juli 1905 til henholdsvis patronaterne for sognekirkerne i København og på Frederiksberg, stiftøvrighederne og biskopperne samt indenrigsministeriets cirkulære nr. 184 af 28. juli 1905 til amtmændene.

Man skal anmode om, at kirketjenerne (ringerne) i stiftet gøres bekendt med den dem ifølge foranstående påhvilende pligt til i mobiliseringstilfælde at udføre den foreskrevne klokkeringning. Et antal eksemplarer af cirkulæret vedlægges til dette brug.

Kirkeministeriet, den 30. december 1971.

P. M. V.

E. B.

Arne Truelsen.

Kirkemin. j. nr. 1. kt. 95.

20-12-71918

Cirkulære om klemten med kirkeklokker til varsling om radioaktivt nedfald.

(Til biskopperne)

Ifølge det af civilforsvarsstyrelsen for krigstilfælde tilrettelagte varslingsystem skal der afgives et forvarsel til civilbefolkningen, når radioaktivt nedfald kan forventes. Forvarsel tilkendegiver, at radioaktivt nedfald er på vej, og at befolkningen derfor bør lytte til radioen, hvor nærmere instruktion vil blive givet, og iøvrigt forberede sig på at gå i dækning.

Til afgivelse af forvarsel anvendes de permanent opstillede sirener. I de områder, der ikke er dækket af de permanent opstillede sirener, afgives forvarset ved klemten med kirkeklokkerne i samtlige kirker inden for varslingsområdet og ved mobil sirenevarsling (køretøjer med påmonterede sirener).

Meddelelse om iværksættelse af klemten vil tilgå de kirkelige funktionærer fra politimesteren, eventuelt via civilforsvarsmedarbejderen (kommunelederen) i vedkommende kommune. Det er pålagt politimestrene at træffe aftale med kirkebetjeningen ved de enkelte kirker om, hvortil meddelelsen skal gives.

Klemten med kirkeklokkerne skal iværksættes på det i meddelelsen anførte tidspunkt eller - hvis dette af særlige grunde ikke kan ske - hurtigst muligt derefter.

De kirkelige funktionærer skal dog på eget initiativ uden at afvente meddelelse fra politimesteren (kommunelederen) iværksætte klemten med kirkeklokkerne, hvis de på anden måde, f. eks. over radioen eller gennem den mobile sirenevarsling, har fået kendskab

til, at der er truffet beslutning om afgivelse af forvarsel om radioaktivt nedfald for vedkommende kommune.

Der klemtes med kirkeklokkerne i 15 min. Denne klemten udføres ved med kneblen at slå 4 langsomme slag på klokken, derefter følger en pause på 30 sek., hvorefter der påny foretages 4 langsomme klokkeslag og så fremdeles.

Forvarsel om radioaktivt nedfald ved klemten med kirkeklokkerne kan undlades i tilfælde, hvor meddelelse herom er modtaget så sent, at iværksættelse af klemten tidsmæssigt ikke kan gennemføres, inden der over radioen er beordret alarm for radioaktivt nedfald for den pågældende kommune, hvilket tilkendegiver at radioaktivt nedfald er umiddelbart forestående.

Klemten med kirkeklokker som forvarsel om radioaktivt nedfald må ikke hindre eller afbryde den foreskrevne uafbrudte ringning i 3 timer med samtlige landets kirkeklokker, efter at mobiliseringsordre er udsendt.

Under henvisning til foranstående skal man anmode biskoppen om at ville forandle, at det pålægges kirketjenere (ringerne) ved stiftets kirker at efterkomme de ordrer om afgivelse af forvarsel ved klemten med kirkeklokkerne, som de modtager fra vedkommende civilforsvarsmyndighed.

Nærværende cirkulære, der træder i stedet for kirkeministeriets cirkulære af 28. december 1961, bedes sendt til provstiuvalg, menighedsråd og kirketjenere (ringerne) i stiftet.

Kirkeministeriet, den 15. december 1978.

P. M. V.
E.B.

ARNE TRUELSEN.

*Cirkulærskrivelse om videreførelse af den kirkelige administration m.v. i krigstid.

Da det vil være af betydning, at den kirkelige administration og den kirkelige betjening af befolkningen kan opretholdes i størst muligt omfang i tilfælde af krigsmæssige begivenheders indtræden, udsendte ministeriet i skrivelser af 12. december 1951 og 19. januar 1957 retningslinier for, hvilke foranstaltninger der måtte anses for hensigtsmæssige i dette øjemed.

I 1951 blev der på foranledning af Civilforsvarsstyrelsen udarbejdet planer for en almindelig evakuering af bymæssigt bebyggede arealer, og de af kirkeministeriet udsendte retningslinier omfattede som følge heraf bestemmelser, der tog sigte på de under sådanne omstændigheder indtrædende særlige forhold. Efter de nu gældende regler er det overladt til politimestrenes skøn i hvert enkelt tilfælde at træffe bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket omfang evakuering skal foretages. Under hensyn hertil samt til den lange tid, der er hengået siden udsendelsen af ministeriets fornævnte skrivelser og de i medfør heraf truffede dispositioner, har ministeriet anset det for hensigtsmæssigt i det følgende at give en redegørelse for, i hvilket omfang de tidligere givne forskrifter fortsat er gældende, suppleret med oplysninger vedrørende særlige forhold, der har givet anledning til forespørgsler i ministeriet.

I. Administrationens videreførelse.

- A. Såfremt krigsmæssige handlingers indtræden medfører en adskillelse imellem eller inden for landsdelene, således at forbindelsen med centralmyndigheden i København afbrydes, er biskopperne og stiftsøvrighederne – som hidtil – bemyndiget til, inden for kredsen af de sager, i hvilke de danner en instans under ministeriet, at udøve de beføjelser, som ellers tilkommer kirkeministeriet, for så vidt angår sådanne sager, hvis behandling ikke tåler opsættelse.
- B. I tilfælde, hvor forbindelsen mellem landsdelene er afbrudt, udbetales de for videreførelsen af den kirkelige administration fornødne midler af vedkommende kommune, jfr. finansministeriets skrivelse af 18. maj 1977, hvoraf eksemplarer er tilstillet stiftsøvrighederne ved skrivelse herfra af 10. juni 1977.
- C. Ved henvendelse til politimesteren bedes det undersøgt, om de eksisterende planer

for evakuering af bispe- og stiftsøvrighedskontorerne i tilfælde, hvor der foretages evakuering af den by, hvor kontoret er beliggende, fortsat kan anses for tids-svarende. Ministeriet udbeder sig underretning om eventuelle ændringer af de tidligere herfra godkendte planer. Amtet¹ bedes forespurgt, om evakueringsstedets telefon er sikret og – såfremt dette ikke er tilfældet – under henvisning til denne skrivelse anmodet om at foretage det i så henseende fornødne.

II. Den kirkelige betjening.

I krigstilfælde giver nogle præster møde ved forsvaret, medens andre eventuelt er tilknyttet hjemmeværnet, frivillige brandkorps o.l.

Da organiseringen af den kirkelige betjening under krigsmæssige forhold i vidt omfang påhviler provsterne, jfr. herom nedenfor, må ministeriet finde det rettest, at provster ikke påtager sig hverv inden for hjemmeværnet, civilforsvaret, brandvæsenet o.l.

Ministeriet har foranlediget, at der vil kunne foretages opringninger fra provsternes telefoner også i tilfælde, hvor almindelig benyttelse af telefoner ikke er mulig.

Inden for hvert provsti fordeler provsten arbejdet – herunder betjeningen af sygehuse og supplerende sygehusenheder (etablerede beredskabssygehuse m.v.), om hvis placering oplysning må søges hos den amtskommunale sygehusforvaltning – mellem de til disposition værende præster. Præsterne anskaffer og fører kladdebøger (dertil egnede hæfter) i tilfælde, hvor normal kirkebogsføring ikke er mulig. Når forholdene igen bliver normale, vil der af kirkeministeriet blive givet nærmere anvisninger angående overførelse til ministerialbøgerne af de i kladdebøger foretagne tilførsler.

Hvor evakuering ikke har fundet sted, varetages den kirkelige betjening af de stedlige præster. De af provstiets præster, der måtte være fraværende på grund af ferie eller orlov, indkaldes af provsten til tjeneste hurtigst muligt. Er området modtagelsessted for evakuerede, yder de til området evakuerede præster bistand efter provstens anvisning.

Når evakuering forestår, træffer provsten bestemmelse om, hvorledes betjeningen

¹ Amtet er statsamtet. Telefonsikringsordningen er i 1989 overført til de statsamter, der tillige er civilregioner. Adresser m.v. fremgår af cirkulærskrivelse af 6. juni 1986, der er optrykt i samlingen.

af den tilbageblivende del af befolkningen skal ordnes. For en række større byer foreligger der godkendte planer vedrørende disse forhold, således at provstens opgave her kan indskrænkes til en udfyldelse af de opstillede rammer for det nødvendige personel. Oplysning om godkendte planer kan fås på bispekontoret, der bedes rette henvendelse til poltimesteren om planernes ajourføring. Foreligger der ikke en sådan godkendt plan, kan det som vejledning for provsten ved planens udarbejdelse oplyses, at ministeriet har godkendt en ordning for København og Frederiksberg, hvorefter den kirkelige betjening ordnes for hvert provsti som en enhed, og således at 2 (eventuelt 3) af hvert provstis kirker, beliggende i passende indbyrdes afstand, holdes i funktion ved hjælp af 2 præster hvert sted foruden kordegn, organist og kirketjener, samt at der derudover forbliver et passende antal præster til betjening af sygehuse.

III. Begravelsesvæsen.²

Under krigsforhold kan det af sundhedsmæssige grunde være påkrævet, at de døde begravnes hurtigst muligt. En kirkegårdsbestyrelse kan ikke modsætte sig, at krigsdøde begravnes på kirkegården, såfremt der er disponibel gravplads. Er dette ikke tilfældet, kan det fornødne areal tilvejebringes ved ekspropriation. Beslutning herom træffes af kommunalbestyrelsen i samråd med embedslægen.

Ved begravelser kan der om fornødent ses bort fra bestemmelserne i lov om begravelse og ligbrænding.

IV. Varsling med kirkeklokker.

Kirkeministeriets cirkulære af 15. december 1978 indeholder bestemmelser om klemten med kirkeklokker til varsling af civilbefolkningen om radioaktivt nedfald³. Cirkulære af 30. december 1971 om klokkeringning ved mobilisering er fortsat gældende. Når en kritisk situation måtte indtræde, bør provsten forvise sig om, at kirketjenerne (ringerne) er bekendt med de pligter, der påhviler dem ifølge fornævnte cirkulærer.

Et antal eksemplarer af nærværende cirkulærskrivelse vedlægges til fordeling ved

² Se nu tillige lov nr. 454 af 11. juni 1992 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og bekendtgørelse nr. 527 af 19. juni 1992 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, der begge i uddrag er optrykt i samlingen.

³ Cirkulæret er ophævet ved cirkulære nr. 4 af 7. januar 1994.

biskoppernes foranstaltning til provsterne.

Kirkeministeriet, den 4. april 1979

P.M.V.

sign.
A. Roesen

/sign.
N. Holm

Til samtlige biskopper og stiftsøvrigheder."

"Cirkulærskrivelse om den kirkelige betjening af befolkningen i krigstid.

Til biskopper og stiftsøvrigheder.

Gennem biskopperne er ministeriet blevet bekendt med, at der råder nogen usikkerhed med hensyn til forståelsen og gennemførelsen af de i cirkulærskrivelse herfra af 4. april 1979 indeholdte retningslinier for den kirkelige betjening af befolkningen i tilfælde af krigsmæssige begivenheders indtræden. I denne anledning skal man i det følgende nærmere redegøre for de principper, der har dannet baggrunden for ministeriets nævnte skrivelse.

Under krig må det befrygtes, at kommunikationen mellem de kirkelige myndigheder vil blive vanskelig eller endog umulig. Det vil derfor være en forudsætning for gennemførelse af de fornødne foranstaltninger, at beslutningsprocessen kan gennemføres lokalt. Dette er søgt opnået ved, at det er overladt til provsteme på egen hånd at træffe alle nødvendige bestemmelser med hensyn til provstiets kirkelige betjening, således som det nærmere fremgår af ministeriets skrivelse af 4. april 1979, afsnit II. Det er herefter provsternes opgave at tilrettelægge den kirkelige betjening af provstiet under disse forhold.

Siden udsendelsen af den fornævnte skrivelse er der tilvejebragt en ordning, hvorefter tjenestemandsansatte præster, der har mødepligt ved forsvaret, af kirkeministeriet - gennem udstedelse af designeringsbevis - kan fritages for at give møde ved fredsstyrkens forøgelse/mobilisering, jfr. ministeriets skrivelse af 16. februar 1983 til biskopperne. Af hensyn til at provstens tilstedeværelse er af afgørende betydning for videreførelsen af den kirkelige betjening, må ministeriet finde det rettest, at provster, der har mødepligt ved forsvaret, retter henvendelse til kirkeministeriet om opnåelse af designeringsbevis¹ eller etablering af anden ordning.

Den kirkelige betjening skal længst muligt foregå som i fredstid. Når krigsmæssige

¹ Der henvises vedrørende designering til bekendtgørelse nr. 934 af 6. december 1993 om fritagelse for mødepligt ved redningsberedskabet og forsvaret under krise eller krig (designering), og vejledning nr. 192 af 6. december 1993 om samme emne.

begivenheder indtræder, træffer provsten foranstaltning til videreførelse af provstiets kirkelige betjening som anført i ministeriets skrivelse. I forbindelse hermed indkalder han provstiets præster til et orienterende møde.

Den kirkelige beredskabsplanlægning er et led i den almindelige civile beredskabsplanlægning, der forestås af landets 7 civilregioner².

Civilregionernes områder, adresser og telefonnumre er således³:

<u>Civilregion</u>	<u>Adresse og telefonnummer</u>	<u>Område</u>
I	Nordjyllands Statsamt Ålborghus Slot Slotspladsen 1 9000 Ålborg 98 13 45 11 Telefax: 98 16 35 48	Nordjyllands Amtskommune
II	Århus Statsamt Marselis Boulevard 1 8100 Århus C 89 40 11 11 Telefax: 89 40 11 00	Ringkøbing, Århus og Viborg amtskommuner
III	Sønderjyllands Statsamt H.P. Hanssens Gade 42 6200 Åbenrå 74 31 31 31 Telefax: 74 62 84 09	Sønderjyllands, Ribe og Vejle amtskommuner

² Civilregionernes opgaver er nu beskrevet i bekendtgørelse nr. 1070 af 15 december 1994 om civilregioner m.v. samt vejledning 226 af 15. december 1994 om samme emne. Civilregionen koordinerer efter bekendtgørelsens § 4 planlægningen af det civile beredskab i regionen.

³ Adresser m.v. på civilregionerne er ajourført pr. 1. december 1996.

IV	Fyns Statsamt Slottet 5000 Odense 66 11 90 00 Telefax: 65 91 24 00	Fyns Amtskommune
V	Vestsjællands Statsamt Slagelsevej 7 4180 Sorø 53 63 17 00 Telefax: 53 63 13 80	Vestsjællands og Storstrøms amtskommuner
VI	Københavns Overpræsidium Hammerengsgade 1 1267 København K 33 12 23 80 Telefax: 33 11 26 08	Københavns, Frederiksborg og Roskilde amtskommuner, Københavns og Frederiksberg kommuner
VII	Bornholms Statsamt Storegade 36 3700 Rønne 56 95 27 01 Telefax: 56 95 58 00	Bornholms Amtskommune

Provsterne kan rette henvendelse direkte til vedkommende civilregionsledelse om spørgsmål af fælles interesse. Ministeriet har gjort civilregionsledelserne bekendt med, i hvilke provstier, en bestemt lokalitet er beliggende, samt med provsternes navne og adresser. Oplysningerne vil til stadighed blive ført ajour herfra.

Af nærværende cirkulærskrivelser, der træder i stedet for cirkulærskrivelse af 30. april 1986, vedlægges et antal eksemplarer til fordeling ved biskoppernes foranstaltning til provsterne.

Kirkeministeriet, den 6. juni 1986

P.M.V.

sign.

Maria Topp

/sign.

Niels Bjerregaard*

Bekendtgørelse af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde

Herved bekendtgøres lov nr. 268 af 22. maj 1986 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde som ændret ved lov nr. 287 af 29. april 1992.

§ 47. En kirkegårdsbestyrelse kan ikke modsætte sig, at krigsdøde begravnes på kirkegården, såfremt der er disponibel gravplads. Er dette ikke tilfældet, kan det fornødne areal tilvejebringes ved ekspropriation. Beslutningen herom træffes af kommunalbestyrelsen eller indhentet erklæring fra embedslægen.

Kirkeministeriet, den 11. juni 1992

TORBEN RECHENDORFF

/ Finn Langager Larsen

Nr. 527.

2146

19. juni 1992.

Bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde

Kapitel 6

Særlige bestemmelser

§ 45. Forud for ekspropriation i henhold til lovens § 47 skal det sikres, at anvendelse af arealet til kirkegård ikke vil medføre beskadigelse af grundvandet. Ved bedømmelsen af arealets egnethed skal embedslægen så vidt muligt søge bistand hos amtsrådet.

Kirkeministeriet, den 19. juni 1992

TORBEN RECHENDORFF

/ Finn Langager Larsen